

Rīgā, 2016. gada 24. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/13

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 5 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā).

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas.

Kultūrvēsturiskā informācija par Dižstendes –Bunku kapu bērzu aleju iegūta, apmeklējot Dižstendes bibliotēku.

3. Alejas aizsardzības statuss

Dižstendes –Bungu kapu bērzu aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Dižstendes – Bungu kapu bērzu alejas kā dabas pieminekļa statusu un aizsardzības noteikumus nosaka 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām".

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Dižstendes - Bungu kapu bērzu aleja atrodas Talsu novada Lībagu pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Talsu novada teritorijas plānojums
- Talsu novada attīstības programma 2014.-2024. gadam
- Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam
- Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam.

Talsu novada teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā Dižstendes-Bungu kapu bērzu aleja atzīmēta kā dabas piemineklis - aizsargājama aleja, kuras aizsardzību regulē normatīvie akti dabas aizsardzības jomā. Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja

ir attēlota teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta 2. attēlā "Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti Talsu novadā". Talsu teritorijas plānojuma saistošās daļas - Talsu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 12.2. apakšnodaļā uzskaitītas Talsu novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Minētās apakšnodaļas 285.5.2.1. apakšpunktā kā aizsargājama aleja atzīmēta Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā Dižstendes-Bungu kapu bērzu aleja kā aizsargājama aleja attēlota Talsu novada Lībagu pagasta funkcionālā zonējuma kartē.

Talsu novada attīstības programmas 2014.-2024. gadam pašreizējās situācijas analīzes daļā Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja minēta kā aizsargājama aleja saskaņā ar 22.11.2005. MK noteikumiem Nr. 888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām". Attīstības programmas stratēģiskajā daļā Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja konkrēti nav minēta. Kā viens no novada attīstības stratēģiskajiem mērķiem norādīts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu teritoriju pilnveidošana, nodrošinot to ilgtspējīgu attīstību. Kā viens no rīcības virzieniem attīstības plānā norādīta dabas daudzveidības saglabāšana.

Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 nav konkrētas informācijas par Dižstendes – Bungu kapu aleju. Stratēģijā kā viena no prioritātēm noteikta tūrisma veicināšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2015. – 2020. gadam aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas. Attīstības programmas sadaļā "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga attīstīšana" norādīts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 14% no Kurzemes reģiona teritorijas. Kā viena no prioritātēm attīstības programmā noteikta Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība ar saukli Radošā Kurzeme 2020. Šajā prioritātē cita starpā izdalīti rīcības virzieni: RV4 Kultūras un dabas mantojuma sociālekonomiskā potenciāla izmantošana reģiona attīstībā; RV5 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un izpēte.

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2030. gadam nav informācijas par aizsargājamām alejām. Stratēģijā kā vispārīgs dabas un kultūrvides telpas attīstības mērķis noteikts "ainaviski sakopta, funkcionāli izmantota telpa, kas veido reģiona un vietu identitāti, pamatu tūrismam, ekonomikai kopumā, atbildību nākamībai". Kā šī mērķa sasniedzamie rādītāji stratēģijā noteikti (1) sakoptas un apsaimniekotas visas kultūrvēsturiskās vietas (2) dabas un kultūras aizsargājamās vērtības iesaistītas tūrisma aprīvē (3) panākta attieksmes izmaiņa pret dabas un kultūrvēsturisko mantojumu. Stratēģijā doti arī risinājumi šī mērķa sasniegšanai.

5. Alejas apsekošana

Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja apsekota 2016. gada 15. augustā plkst. 11:00-11:35. Apsekošanas laikā ir mēreni silts, daļēji mākoņains laiks, neliels vējš.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Dižstendes –Bungu kapu bērzu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" 37. pielikumā. Aleja stādīta gar Dižstendes – Bungu kapu ceļu, tā sākas pie ceļa krustojuma ar Mazstendes – Stendes šoseju un turpinās līdz Bungu kapiem.

1.attēls. Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja tās vidusdaļā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Aleju veido blīvi stādīti vidēju dimensiju bērzi un tā kopumā ir ļoti ainaviska (1. attēls). Alejai piegulošo teritoriju veido lauksaimniecības zemes.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas, līdz ar to pašlaik aleja ir maznozīmīga no īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju aizsardzības viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No aizsargājamo ķērpju un sūnu viedokļa Dižstendes – Bungu kapu bērzu alejā apsaimniekošana nav nepieciešama.

9. Alejas kultūrvēsture

Dižstendes – Bungu kapu bērzu aleja stādīta 20. gs. 50. gados, tomēr sīkāka kultūrvēsturiskā informācija par aleju nav zināma.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Aleja ir maznozīmīga no aizsargājamo sūnu un ķērpju viedokļa, tomēr tas nemazina alejas ainavisko vērtību. Nemot vērā alejas ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Talsu novada teritorijas plānojums. Apstiprināts ar Talsu novada domes 2015. gada 14. maija sēdes lēmumu Nr. 232 (protokols Nr.12, 12. punkts). Pieejams: <http://www.talsi.lv/talsu-novada-pilsetu-un-pagastu-teritorijas-planojumi>

Talsu novada attīstības programma 2014.-2024. gadam. Stratēģiskā daļas aktualizētā redakcija apstiprināta ar Talsu novada domes 2016. gada 17. marta lēmumu Nr.144, protokols Nr.5. Pieejama: <http://www.talsi.lv/attistibas-programma475>

Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. Pieejama: <http://www.talsi.lv/attistibas-strategija>

Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1.

Pieejama:

http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspejigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1. Pieejama:

http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspejigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.

